

В результаті проведеного емпіричного дослідження, яке спрямоване на визначення показників між типами батьківського виховання та мотивації успіху у підлітків, що проводилось в Глевахівській ЗОШ (I – III ступенів). Загальна кількість респондентів склала 30 учнів 6 класу віком 11-12 років. У ході дослідження були використані такі методики: «Діагностика батьківського ставлення» (А.Я. Варга, В.В. Столін), методика «Мотивації на успіх» (Т. Елерса), «Шкала оцінки потреби у досягненні мети» (Ю.М. Орлова).

За даними дослідження встановлено, що лише 33% досліджених підлітків мають високі показники мотивації до успіху, це свідчить нам про їх високий рівень потреби в досягненнях, цілеспрямованість та наявність хорошої самооцінки. У 42% досліджених виявлений низький рівень мотивації досягнення, що може означати високий рівень мотивації уникнення невдач. Щодо діагностики типів батьківського ставлення встановлено, що для більшості матерів досліджуваних підлітків є характерним контролюючий тип відносин – 29,6% та на другому місці перебуває тип ставлення «симбіоз», коли матері не відокремлюють себе від дитини 23,4%. Тобто, від типу виховання залежить поведінка дитини, ставлення її до батьків, дорослих, до самої себе та світу в цілому. За результатами кореляційного аналізу можна говорити про зв'язок між показниками страху невдачі та контролюючим типом батьківського ставлення.

Отже, обрана нами вибірка репрезентувала залежність мотиваційних тенденцій досягнення в діяльності підлітка від досліджених елементів виховного стилю, підтвердивши гіпотезу про наявність статистично значимих кореляційних зв'язків між типом батьківського виховання та мотивацією успіху у підлітків. Це свідчить про зв'язок між типами батьківського виховання дитини, основними критеріями яких є ступінь емоційної близькості та ступінь контролю за її поведінкою, та формування мотивації досягнення в цих дітей.

*Науковий керівник: Сапельник О.В.,
викладач*

УДК 656.7.071.7:355 (043.2)

Міщук Ю. Д.

Національний авіаційний університет, Київ

ЗВ'ЯЗОК КОНЦЕПТУАЛЬНИХ УЯВЛЕНЬ ПРО МОДЕЛЬ ОБ'ЄКТА ЛЬОТНОЇ ПРАЦІ З ТОЛЕРАНТНІСТЮ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВІЙСЬКОВИХ ЛЬОТЧИКІВ

Невід'ємною ознакою нашого часу є постійне перебування людини у стані зовнішньої та внутрішньої невизначеності. Одним з психологічних феноменів, що дозволяють особистості успішно діяти в непередбачуваному

просторі сучасного світу, є толерантність до невизначеності, тобто здатність людини приймати конфлікт і напругу, які виникають в ситуації подвійності, протистояти незв'язності і суперечливості інформації, а також готовність приймати рішення в умовах невизначеності.

Серед професій, у яких толерантність до невизначеності має вирішальне значення, варто відзначити льотну діяльність. Крім того, діяльність у складних технічних системах значною мірою визначається процесами психічної регуляції, зокрема ментальною репрезентацією діяльності суб'єкта праці, яка отримала назву концептуальної моделі (А.Т.Велфорд). Концептуальна модель – це сукупність знань та образів про функціонування технічного комплексу і параметрів робочого середовища, що формуються у людини-оператора. Кожний професіонал володіє своєю унікальною концептуальною моделлю, що дає йому можливість реалізувати індивідуальний стиль діяльності.

На нашу думку, дослідження взаємозв'язку концептуальних уявлень з толерантністю до невизначеності у майбутніх військових льотчиків має актуальний характер, оскільки формування цілісної внутрішньої картини про взаємозв'язки між параметрами та фазами технологічних процесів, різними видами обладнання і технічними системами, усвідомлення внутрішніх та зовнішніх параметрів роботи об'єкта праці забезпечує високий рівень толерантності до діяльності у невизначених ситуаціях.

Нами було проведено дослідження зв'язку концептуальних уявлень про модель об'єкта льотної праці із толерантністю до невизначеності у військових льотчиків-курсантів Харківського університету повітряних сил ім. Івана Кожедуба.

Дослідження проводилось у два етапи: спочатку було проаналізовано особливості концептуальних уявлень льотчиків за допомогою методу асоціативного експерименту та було сформовано психосемантичний словник. На другому етапі було проведено кореляційний аналіз толерантності до невизначеності з параметрами концептуальних уявлень, що були представлені у вигляді словника асоціацій.

В результаті змістовного аналізу експериментальних даних був побудований психосемантичний словник, який включав 248 асоціацій з розподілом по наступних класах: детермінаційні асоціації по схожості (7%), які відображають процесуальні ознаки моделі об'єкта, та класифікаційні асоціації по схожості (56%), що характеризують елементи обладнання, кількісні показники параметрів; асоціації по суміжності (28%), які розкривають зв'язки з іншими приладами та системами; інше (9%). Визначені семантичні універсалії (30%), що використовувались двома і більше респондентами.

За результатами кореляційного аналізу ми встановили, що існує зв'язок між толерантністю до невизначеності та концептуальними уявленнями про модель об'єкта льотної праці у майбутніх військових льотчиків, а саме: між

толерантністю до невизначеності та детермінаційними асоціаціями по схожості, класифікаційними асоціаціями по схожості, асоціаціями по суміжності; семантичними універсальними; відношенням до складних задач та детермінаційними асоціаціями по схожості, класифікаційними асоціаціями по схожості, асоціаціями по суміжності, семантичними універсальними. А також обернений зв'язок між інтолерантністю та семантичними універсальними.

Список літератури

1. Зинченко В. П. Анализ деятельности оператора // Эргономика: принципы и рекомендации. Т. 1. М.: Изд. ВНИИТЭ, 1970.

2. Обознов А.А., Волков Э.В., Чернецкая Е.Д., Исследование концептуальных моделей у операторов атомных станций методом ассоциативного эксперимента // Экспериментальная психология, 2011, том 4, № 1, с. 57–64.

*Науковий керівник: Ічанська О.М.,
канд. психол. наук, доцент*

УДК 159.9.018.2:616.89.008.444.9:159.922.8:37.011.32 (043.2)

Недашківська Т.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ЛОКУС-КОНТРОЛЮ НА АГРЕСИВНІСТЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Актуальність дослідження полягає в тому що, розглядаючи локус-контролю, можна побачити психологічний фактор, який визначає тип особистості в залежності від поглядів на причини подій, що відбуваються в житті людини. Локус контролю є дуже важливим показником стану формування особистості, особливо в юнацькому віці. Він впливає на вибір майбутньої професії, самореалізацію, формування моделі поведінки людини в соціумі і становлення в ньому.

Локус-контроль – термін для визначення способів, шляхом яких люди приписують відповідальність за результати своєї та чужої діяльності. Внутрішній локус-контроль характеризує осіб з переконаннями, що головними силами, які визначають їх життя являються їх здібності, зусилля тощо. Люди з екстернальним локус-контролем переконані, що ті події, які з ними відбуваються залежать від зовнішніх обставин, а саме: інших людей, долі тощо. Дж. Роттер стверджує, що обидва типи локус-контролю проявляються в певній мірі в кожній людині, тому, досліджуючи даний феномен, варто звертати увагу на ступінь прояву в особистості полюсів інтернальності-екстернальності.